

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0408U000996

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-03-2008

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баєва Олена Юріївна

2. Baeva Elena Yurijvna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.15

Назва наукової спеціальності: Генетика

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 20-02-2008

Спеціальність за освітою: 7.070409

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: Україна, 61022, м. Харків, майдан Свободи,4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 64.051.21

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: Україна, 61022, м. Харків, майдан Свободи,4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.23.23

Тема дисертації:

1. Індукція і прояв радіоадаптивної відповіді клітин інбредних та гетерозисних рослин *Helianthus annuus* L.
2. Induction and display of radioadaptive response of cells in inbred and heterosis *Helianthus annuus* L. plants

Реферат:

1. Об'єкт дослідження: індукована радіоадаптивна відповідь рослин (РАВ). Мета: з'ясування можливості індукції, показників прояву, ступеню вираженості і тривалості збереження індукованої РАВ у інбредних і гібридних рослин на клітинному рівні в результаті попереднього опромінення насіння в стадії спокою адаптувальними режимами гамма-радіації і радіохвиль мм-діапазону. Методи дослідження: цитологічний аналіз (визначення мітотичних індексів, синхронності вступу клітин в перший мітоз, відсотку проростків без мітозів). Ана-телофазний метод обліку хромосомних мутацій. Статистичний аналіз. Теоретичні та практичні результати, новизна: Вперше отримано експериментальні дані про можливість формування індукованої РАВ клітин інбредних і гетерозисних рослин *Helianthus annuus* L. в ранній післярадіаційний період. Досліджено показники прояву РАВ клітин листової меристеми в онтогенезі вегетуючих рослин і встановлено збереження індукованої на ранніх стадіях розвитку РАВ протягом онтогенезу. Встановлено можливість збереження індукованої радіоадаптації при тривалому зберіганні опроміненого насіння з різним генотипом і показано зміни показників РАВ в умовах прискореного радіаційного старіння. Підтверджено ключову роль

підвищеної інтенсивності проліферативних процесів у формуванні РАВ. Досліджено залежність ступеня прояву РАВ від генотипу рослини і виявлено відмінності в механізмах підвищення проліферативної активності клітин інбредних ліній і гетерозисного гібрида. Галузь застосування: генетика.

2. Research object: induced radioadaptive response (RAR) in plants. Purpose: to clear up the possibility of RAR induction, indexes, degree of manifestation and preservation time in inbred and hybrid plants in cellular level in seeds pretreated by adaptive irradiation of gamma-radiation and mm-waves. Research methods: cytological analysis, anaphase method of registration of aberrations, statistical analysis. Theoretical and practical results, novelty: First RAR induction in inbred and heterotic *Helianthus annuus* L. plants in early postradiation period was demonstrated. RAR indexes in ontogenesis of inbred and heterotic plants were investigated and it was shown that RAR, induced on early developmental stages, maintenances. The possibility of RAR maintenance during keeping irradiated seeds with different genotype was shown and changes in RAR indexes were find. A role of increased activity of cell division as a necessary condition for the formation of the radioadaptive response was confirmed. It was investigated the dependence of RAR intensity on plant genotype and the different mechanisms in proliferate activity increase in inbred lines and heterotic hybrid were found. Field of application: genetics.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шестопалова Надія Григорівна
2. Shestopalova Nadezhda Grigoriyivna

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.15

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чекалін Микола Михайлович
2. Чекалін Микола Михайлович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.15

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попов Віталій Миколайович
2. Попов Віталій Миколайович

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.15

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Атраментова Любов Олексіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Атраментова Любов Олексіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.